

Kabanovin maanalainen komentokeskus

Kulttuurilautakunta 17.10.2023 § 41

Arkeologi ja väitöskirjatutkija Jan Fast on lähettänyt kulttuurilautakunnalle kirjeen Hankoniemen laivastotukikohdan komentajan Sergei Kabanovin maanalaisen komentokeskuksen jäännösten näkyville jättämisestä. Komentokeskuksen on tiedetty olleen, mutta siitä ei ole jäänyt tarkkoja tietoja. Jan Fast on vuodesta 2017 lähtien tutkinut komentokeskusta arkeologisin menetelmin. Kaivauksiin on osallistunut useita arkeologeja, arkeologian opiskelijoita, historiasta ja arkeologiasta kiinnostuneita kansalaisia sekä koululaisia Hangosta, Raaseporista ja Helsingistä. Toiveena on, että komentokeskuksen jäännökset voisivat kaivausten jälkeen jäädä näkyville ja täten toimia matkailunähtävyytenä ja paikkana, jossa Hangon toisen maailmansodan historiaa voisi esitellä yleisölle.

Ehdotuksena on, että komentokeskuksen ulko- ja väliseinien ylimmät tiilikerrokset jätetään näkyviin tutkimuksen päätyttyä, ja tarkoituksena on että kävijä voi laskeutua polkua myöten raunioon.

Alue missä komentokeskus sijaitsee, on merkitty kaavassa VP-1 merkinnällä, joka tarkoittaa puisto, jolla mäntypuusto ja maisemallinen luonne tulee säilyttää. Alueella ei ole rakennusoikeutta. Jotta tämän voisi toteuttaa tarvitaan maanomistajan lupa, ja luvan myöntää kaupunginhallitus. Ennen kuin asiaa viedään kaupunginhallituksen käsiteltäväksi, tulisi laatia suunnitelmia matkailunähtävyyden toteutuksesta.

Ehdotus	Kulttuurilautakunta jatkaa asian valmistelua.
Asian käsittely	Jari Karvinen ilmoitti estellisyydestä, ja poistui tämän asian käsittelyn ajaksi kokouksesta. Hänen tilalleen tuli hänen varajäsenensä Helena Lesch-Saarinen. Arkeologi Jan Fast kertoi kaivauksista ja mitä komentokeskukselle voi tehdä.
Päätös	Kulttuurilautakunta jatkaa asian käsittelyä.
Lisätiedot	Kulttuurijohtaja Jennika Friman, 040 139 1070

Kulttuurilautakunta 30.01.2024 § 11

Kulttuurijohtaja on yhdessä arkeologi Jan Fastin ja arkkitehti Stephan Hornin kanssa keskustellut vaihtoehdoista, joilla komentokeskus voitaisiin jättää näkyville. Yksi ajatus oli rakentaa polku bunkkeriin, mutta tämä vaatii 14 metrin loivan polun. Horn on piirtänyt 3D-havainnekuvia. Ehdotuksena on, että muinaisjäännös jätetään avoimeksi ja sen ympärille rakennetaan aita, eikä siten että bunkkerissa voi vieraila. Muinaisjäännöksen viereen pystytetään komentokeskuksesta ja Hankoniemen sodanaikaisista tapahtumista kertova kyltti. Lisäksi alue olisi siistittävä, jäännöksen rakenteen tulisi vahvistaa, kohdevalaisimet asentaa ja muinaisjäännöksen suojelemiseksi olisi hyvä rakentaa sen ylle katto. Alue on kokonaisuudessaan noin 151 neliötä ja aidan tulisi olla noin 70 metriä ja 90 cm korkea.

Vielä ei ole keskusteltu siitä, mikä taho vastaa muinaisjäännöksestä ja pitää alueen siistinä ja siivottuna sekä miten valvonta hoidetaan. Arkeologi Jan Fastin projekti rahoittaa kaivinkonetyöt, kyltin suunnittelun ja toteuttamisen sekä infokyltin valmistuksen.

Hankkeen tarkoitus on tuoda esille kaupungissa tapahtuneita historiallisia tapahtumia.

Kaupunkia on pyydetty tekemään periaatepäätös siitä, jätetäänkö komentokeskus näkyville vai ei.

Ehdotus	Kulttuurilautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle periaatepäätöksen tekemisestä muinaisjäännöksen näkyville jättämisestä. Hankkeelle tehdään tarkemmat kustannusarviot, kustannussuunnitelma sekä hoitosuunnitelma.
Asian käsittely	Jari Karvinen ilmoitti esteellisyydestä ja poistui kokouksesta.
Päätös	Kulttuurilautakunta päätti ehdottaa kaupunginhallitukselle periaatepäätöksen tekemisestä muinaisjäännöksen näkyville jättämisestä. Hankkeelle tehdään tarkemmat kustannusarviot, kustannussuunnitelma sekä hoitosuunnitelma.
Lisätiedot	Kulttuurijohtaja Jennika Friman, 040 139 1070

Kaupunginhallitus 18.03.2024 § 62
656/12.03.03/2023

Kulttuurijohtaja on keskustellut Kabanovin maanalaisesta komentokeskuksesta Hangon rintamamuseon kanssa hankkeen toteuttamiseen liittyvästä yhteistyöstä.

Rintamamuseo suhtautuu myönteisesti yhteistyöhön ja jatkaa keskustelua hankkeen edetessä.

Komentokeskuksen näkyväksi jättäminen tuo lisäarvoa kylpyläpuistossa pidettäville opastuksille ja kertoo samalla kunnioittavasti Hangossa vietetystä ajasta, joka ei ollut meidän.

Arkeologi Jan Fast esittelee maanalaisen komentokeskuksen ja sen tarjoamat mahdollisuudet jättää se näkyviin.

Ehdotus	Kulttuurilautakunta on ehdottanut kaupunginhallitukselle maanalaisen komentokeskuksen jättämistä näkyviin. Kaupunginhallitus tekee asiasta periaatepäätöksen.
Asian käsittely	Keskustelun aikana v.s. kaupunginjohtaja ehdotti, että kaupunginhallitus päättää, että komentokeskus jätetään näkyviin. Ennen töiden aloittamista kaupunginhallituksen tulee hyväksyä lopullinen suunnitelma toteutuksesta kustannusarvioineen.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti ehdotuksen mukaan.
Lisätiedot	Kulttuurijohtaja Jennika Friman, 040 139 1070